

પુર્ણા International School

Shree Swaminarayan Gurukul, Zundal

SUMMATIVE ASSIGNMENT -2 2020-21
Grade – 8 Subject- GUJARATI
Syllabus – CH-10,11,12,13,14,16,18 FROM TEXTBOOK

[READING SECTION]

1) સારા પુસ્તક જેવો કોઈ મિત્ર નથી. તે આપણને સાચું માર્ગદર્શન આપે છે. તે આપણને સારા કામો કરવાનું પ્રોત્સાહન આપે છે. સારાં પુસ્તકો આપણને સુખદુઃખમાં સમભાવથી રહેવાનું બળ આપે છે. મહાપુરુષોનાં જીવનચરિત્રો વાંચવાથી આપણને વિપત્તિમાં પણ શાંતિ અને ધીરજ જાળવી રાખવાની પ્રેરણા મળે છે. સારાં પુસ્તકોના વાચનથી આપણામાં હિંમત, બહાદુરી, દયા, પ્રેમ, ક્ષમા વગેરે ગુણોનો વિકાસ થાય છે. સારાં પુસ્તકોના વાચનથી આપણામાં સારું - નરસું, સાચું - ખોટું પારખવાની આપણી શક્તિ ખીલે છે.

- પ્રશ્નો
- 1) સૌથી શ્રેષ્ઠ મિત્ર કોણ છે ?
  - 2) પુસ્તકો આપણને શેનું પ્રોત્સાહન આપે છે ?
  - 3) મહાપુરુષોના જીવનચરિત્રો વાંચવાથી શેની પ્રેરણા મળે છે ?
  - 4) પુસ્તકો વાંચવાથી આપણામાં કેવાં ગુણોનો વિકાસ થાય છે ?
  - 5) ગદ્યખંડને યોગ્ય શીર્ષક આપો.

2) વૃક્ષો અન્યના સુખને માટે છાંયડો આપે છે. પોતે તાપમાં તપીને અને અસહ્ય ગરમી વેઠીને બીજાને પોતાનાં ફળ આપે છે. પરોપકારી મનુષ્યો એવા જ હોય છે. જે આ નાશવંત કાયાનો ઉપયોગ પરોપકારાર્થે ન થવાનો હોય તો તેની ઉપયોગિતા શી? સુખડ જેમ વધારે ઘસાય તેમ વધારે સુવાસ આપે. શેરડી જેમ વધારે પિલાય તેમ વધારે રસ આપે. સોનું જેમ વધારે તપે તેમ વધારે ચળકાટ ધારણ કરે. ઉદાર મનુષ્યો પ્રાણાન્તે પણ પોતાના સદગુણો છોડતા નથી. જે બીજાને માટે જીવતો નથી તેનું જીવન નિરર્થક છે. જીવવા ખાતર જીવવું એ તો કાગડા - ફૂતરાનું જીવન. જેઓ સૃષ્ટિના કલ્યાણમાં પ્રાણ પાથરે છે તેઓ જીવન સાર્થક કરે છે.

- પ્રશ્નો
- 1) વૃક્ષોનું જીવન આપણને શું શીખવે છે ?
  - 2) સુખડ, શેરડી અને સોનાની શી વિશેષતા છે ?
  - 3) કોનું જીવન નિરર્થક છે ?
  - 4) કાગડા - ફૂતરાનું જીવન કોને કહેવાય?
  - 5) ગદ્યખંડને યોગ્ય શીર્ષક આપો.

નીચેનું કાવ્ય વાંચી તેની નીચે આપેલા પ્રશ્નોના ઉત્તર લખો

આખરે ઉજાગરાનો અંત આવ્યો :

લગન ઊકલી ગયાં.

મા હવે,

ઘરની ચીજ વસ્તુઓ ગણે છે.

સંભારી સંભારી મેળવે છે.

સંભાળી સંભાળી ગોઠવે છે.

થાળી , વાટકા, ગ્લાસ, ડીશ,

બધું બરાબર છે.

ક્યાંય કશુંય ખોવાયું નથી,

કશુંય ગયું નથી પણ

અચાનક કંઈક યાદ આવતાં

એ ઓરડા વચ્ચે

ઊભી રહી જાય છે,

આંખોમાથી ટપકું ટપકું થાય છે.

ખારો ખારો પ્રશ્ન :

'મારી દીકરી ક્યાં?'

- પ્રશ્નો :
- 1) ઉજાગરાનો અંત ક્યારે આવ્યો ?
  - 2) મા કઈ વસ્તુઓ મેળવે છે ?
  - 3) મા ઓરડા વચ્ચે શા માટે ઊભી રહી જાય છે ?
  - 4) ઘરમાં કોણ નથી ?
  - 5) કાવ્યને યોગ્ય શિર્ષક આપો.

[WRITING SECTION]

Q . 2 (A) નીચેના વિશે નિબંધ લખો.

- 1) અમારો પ્રવાસ 2) મારો શોખ

નીચેના મુદ્દા પરથી વાર્તા લખો.

1) અકબરનો દરબાર - એકસરખા બે ફૂલ - એક સાચું, એક બનાવટી - ફૂલને સ્પર્શ કર્યા વિના દૂરથી ઓળખવાની પરીક્ષા - બધા દરબારીઓની મૂંઝવણ - બિરબલની યુક્તિ - મધમાખીને પકડી લાવવી - ઉત્તર આપવો - બાદશાહની બિરબલને શાબાશી - બોધ.

બિરબલની યુક્તિ

અકબર એક રાજા હતો. તેના દરબારમાં ઘણા બધા લોકો હતા પણ બિરબલ હાજરજવાબી અને બુદ્ધિચાતુર્ય માટે જાણીતો હતો. અકબર ઘણી વખત પોતાના દરબારમાં નવી નવી વાતો લાવતો. જે સારુ કામ કરે તેને ઇનામ પણ આપતો.

એક વખત અકબર રાજા પોતાના દરબારમાં એક જેવા જ બે ફૂલ લઇને આવ્યા. તેમાં એક ફૂલ સાચું છે અને એક ફૂલ બનાવટી છે. પરંતુ તેને સ્પર્શ કર્યા વગર બધાએ તેને ઓળખી બતાવવાનું હતું. કોઈ તેનો જવાબ આપી શકતું નથી કેમકે તે બન્ને ફૂલ એક સરખા જ લાગતા હતા.

કોઈ જવાબ આપી શકતું ન હતું અકબરે બિરબલ સામે જોયું તો બિરબલ તરત પોતાના સ્થાનેથી ઊઠીને બહારથી એક મધમાખી મધમાખી પકડી લાવ્યો. મધમાખી તરત જ સાચું ફૂલ હતું તે ફૂલ પર બેઠી.

આમ બિરબલે ખુબ હોશીયારીથી ફૂલ ઓળખી બતાવ્યું.

2) એક ખેડૂત - ચાર દીકરા - દીકરા વચ્ચે કુસંપ - ખેડૂતને ચિંતા - ખેડૂતની માંદગી - ચારે દીકરાને બોલાવવાં - લાકડીઓની ભારી મંગાવવી - દરેક દીકરાને લાકડીઓની ભારી ભાંગવા કહેવું - ભારી ન ભાંગી શક્યા - લાકડીઓ છૂટી પાડી એક એક લાકડી ભાંગવા કહેવું - એક એક લાકડીઓ તરત ભાંગી શક્યાં - બોધ.

એકતામાં જ સાચી તાકાત છે

એક ખેડૂત હતો. તેના ચાર દીકરા હતા. બધા એકબીજાની જોડે રહેતા હતા પરંતુ એક દિવસ કોઈ બાબતે તેમની વચે ઝગડો થયો. અને બધા વચે કુસંપ થયો ખેડૂતને ચિંતા થવા લાગી અને એક દિવસ તે બીમાર પડ્યો તેને લાગ્યું કે હવે હું વધારે જીવી નહિ શકું, પરંતુ દિકરાઓ વચે કુસંપ હોવાથી તે વધારે ચિંતિત રહેતો હતો.

એક દિવસ એને દરેક દિકરાને બોલાવ્યા અને એક લાકડાની ભારી લાવવાનું કહ્યું અને દરેક દિકરાને ભારી ભાંગવાનું કહ્યું પણ તે ભારી ભાંગી શક્યા નહિ. ત્યારબાદ તેમણે તે ભારી છોડી નાખી અને એક એક લાકડી ભાંગવા કહ્યું બધાએ તરત લાકડી ભાંગી નાખી. આમ દરેક દિકરાને એકતાની તાકાત સમજાઈ ગઈ.

આમ, દરેક દીકરાઓ સંપથી સાથે રહેવા લાગ્યા.

[GRAMMAR SECTION]

Q.3 (A) નીચે આપેલા શબ્દોના સમાનાર્થી શબ્દો લખો.

1) વાંસળી	=	બંસી	2) પોપટ	=	શુક
3) લાડકો	=	વહાલો	4) મેહ	=	વરસાદ
5) સમજ	=	અક્કલ	6) સનાતન	=	કાયમી
7) વ્યવસ્થા	=	ગોઠવણ	8) ગભરામણ	=	મૂંઝવણ
9) તત્કાળ	=	તરત	10) રક્ત	=	લોહી
11) કંદુક	=	દડો	12) લોચન	=	આંખ
13) નજર	=	દ્રષ્ટિ	14) કુદરત	=	પ્રકૃતિ
15) જંગલ	=	વન	16) ડર	=	ભય
17) શિશુ	=	બાળક	18) નજર	=	દ્રષ્ટિ

(B) નીચે આપેલા શબ્દોના વિરુદ્ધાર્થી શબ્દો લખો.

1) મુશ્કેલ	x	સહેલું	2) સ્મિત	x	રુદન
3) શાંતિ	x	અશાંતિ	4) વિવેક	x	અવિવેક
5) વ્યવસ્થા	x	અવ્યવસ્થા	6) હસવું	x	રડવું
7) ઊંધું	x	સીધું	8) વિકટ	x	સરળ
9) અતિ	x	અલ્પ	10) પૂર્ણ	x	અપૂર્ણ
11) બળવાન	x	નિર્બળ	12) માન	x	અપમાન
13) ઉદાર	x	કંજૂસ	14) શાપ	x	આશીર્વાદ
15) શરૂઆત	x	અંત	16) મુશ્કેલ	x	સરળ
17) સૂંકા	x	લીલાં	18) નજીક	x	દૂર

(C) નીચેના શબ્દસમૂહો માટે એક શબ્દ આપો.

1) મથાળે છાપેલાં નામ સરનામાંવાળો કાગળ	-	લેટરહેડ
2) કૌરવો - પાંડવો વચ્ચે જ્યાં યુદ્ધ થયું હતું તે સ્થળ	-	કુરુક્ષેત્ર
3) સ્વયંવરમાં કન્યા પસંદ કરેલા વરને પહેરાવે તે માળા	-	વરમાળા
4) સંકટને હણનાર	-	સંકટહરણ
5) ઇન્દ્રને જીતનાર	-	ઇન્દ્રજિત
6) શિવજીનું ધનુષ્ય	-	ત્ર્યંબક
7) દશ માથાવાળું	-	દશાનન
8) પ્રભુનો કે મહાપુરુષનો સંસારમાં જન્મ થવો	-	અવતાર
9) સહેલાઇથી તૂટી જાય તેવું	-	બટકણું
10) બોલપેનમાં મૂકવાની શાહીવાળી પાતળી નળી	-	રીફિલ
11) જિંદગીના અંત સુધી	-	આજીવન
12) ઢોરઉછેર કરતી જાતિનો માણસ	-	માલધારી
13) સિંહની ગર્જના	-	ત્રાસ

(D) નીચેના રૂઢિપ્રયોગોના અર્થ આપી વાક્યમાં પ્રયોગ કરો.

1) મોતિયા મરી જવા - હિંમત હારી જવી

વાક્ય : દૂરથી સિંહને આવતો જોઈને બધાના મોતિયા મરી ગયા.

2) શ્વાસ ચઢવો - થાકી જવું

વાક્ય : પર્વત ચઢતી વખતે ઘણાને શ્વાસ ચઢી જાય છે.

3) વેર લેવું - બદલો લેવો

વાક્ય : વેર લેવાથી વેર શમતું નથી.

4) ચાક ચડાવવો - ગોળ ગોળ ફેરવવું

વાક્ય : રાવણ બ્રહ્માંડને ચાક ચડાવવા શક્તિમાન હતો.

5) બાથ ભરવી - હિંમત કરવી

વાક્ય : મે મોટો ધંધો કરવા બાથ ભરી અને હું સફળ થયો.

[LITERATURE SECTION]

Q.4 (A) નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ એક-બે વાક્યમાં લખો.

1) વાંસડિયા શા માટે વઢાવવાના છે ?

જ) વાંસડિયા વાંસળી બનાવવા માટે વઢાવવાના છે.

2) વાંસળીએ શું લટકે છે ?

જ) વાંસળીએ ચાર ફૂમતા લટકે છે.

3) મેહ કઈ દિશાએથી આવે છે ?

જ) મેહ ઉત્તર દિશાએથી આવે છે.

4) ખેતરમાં શું ઝૂલી રહ્યું છે ?

જ) ખેતરમાંપાક ઝૂલી રહ્યો છે.

- 5) નિરંજન અને તેના મિત્રએ ફિલ્મ જોવા જવાનું ક્યારે નક્કી કર્યું ?
- જ) નિરંજન અને તેના મિત્રએ ફિલ્મ જોવા જવાનું રવિવારે નક્કી કર્યું.
- 6) વેદ સાહેબ કયો હોદ્દો ધરાવે છે?
- જ) વેદ સાહેબ લાયન્સ ક્લબના ડિસ્ટ્રિક્ટ ગવર્નરનો હોદ્દો ધરાવે છે.
- 7) ફિલ્મ જોવા માટે મેનેજરે શી વ્યવસ્થા કરી ?
- જ) ફિલ્મ જોવા માટે મેનેજરે બાલકનીમાં બે એક્સ્ટ્રા ખુરશીઓ મુકાવી.
- 8) નિરંજનના મિત્રને ક્યાં અને કઈ નોકરી મળી ?
- જ) નિરંજનના મિત્રને વેદસાહેબની ઓફિસમાં ક્લાર્ક તરીકેની નોકરી મળી.
- 9) સભામંડપમાં રાવણ કેવી રીતે બોલ્યો?
- જ) સભામંડપમાં રાવણ અભિમાન સાથે બોલ્યો.
- 10) છેલ્લે ક્યા સ્થળનો પ્રવાસ યોજાઈ ગયો ?
- જ) છેલ્લે આબુ-અંબાજીનો પ્રવાસ યોજાઈ ગયો હતો.
- 11) ગાંધીજીએ અક્ષરો વિશે શું કહ્યું છે?
- જ) ગાંધીજીએ અક્ષરો વિશે કહ્યું છે કે ' ખરાબ અક્ષર એ અધૂરી કેળવણીની નિશાની છે'.
- 12) પ્રાગડ ફૂટે એટલે માલધારીઓ શું કરતાં?
- જ) પ્રાગડ ફૂટે એટલે માલધારીઓ ભેંસો અને બીજાં ઢોરોને લઈને ચરાવવા ઉપડી જતાં.
- 13) બાળકને નદીની ભેખડમાં ગલૂડિયા જેવું શું દેખાયું?
- જ) બાળકને નદીની ભેખડમાં ગલૂડિયા જેવું સિંહનું બચ્ચું દેખાયું.
- 14) મિત્ર કેવો હોવો જોઈએ?
- જ) મિત્ર પોતાના જેવો જ હોવો જોઈએ.
- 15) આપણે બીજા સાથે કેવી રીતે વર્તવું જોઈએ?
- જ) આપણે બીજા સાથે પ્રેમથી વર્તવું જોઈએ.
- 16) સંત પુરુષોનું જીવન કેવું હોય છે ?
- જ) સંત પુરુષોનું જીવન ધૂપ જેવું હોય છે. પોતે દુઃખ વેઠીને બીજાને સુખ આપે છે.
- (B) નીચેના પ્રશ્નોના જવાબ સવિસ્તાર લખો.**
- 1) ગીતના આધારે વાંસળીનું વર્ણન કરો ?
- જ) વાંસળી લીલા વાંસમાથી બનાવેલી છે. વાંસળી ઉપર હંસ, પોપટ અને મોર મૂકવામાં આવ્યા છે. વાંસળીની શોભા માટે તેને ચાર ફૂમતા લગાડેલા છે. આમ વાંસળી સુંદર રીતે શણગારેલી છે..
- 2) ગીતમાં 'મોતીડા' શબ્દ કોના માટે વપરાયો છે ? શા માટે ?
- જ) ગીતમાં 'મોતીડા' શબ્દ ખેતરમાં ઝૂલતા ડૂંડામાં રહેલા દાણા માટે વપરાયો છે. મોતી કિંમતી છે. મોતી જેવા અનાજના 'દાણા' પણ કિંમતી છે.

3) વાંસળી કેવી રીતે વાગતી હશે ?

જ) વાંસળી ફૂંક મારીને વગાડવામાં આવે છે. વાંસળી પર સાત છિદ્ર (કાણા) પાડેલા હોય છે. છિદ્રો ઉપર આંગળીઓ દાબીને કે છિદ્રો પરથી આંગળીઓ ઉઠાવીને સાત પ્રકારના સૂરો કાઢવામાં આવે છે.

4) પત્ર જાદુઈ કેમ લાગ્યો?

જ) લેખક એમના મિત્ર નિરંજન સાથે રવિવારે સવારે સિનેમા જોવા ગયા. તેને અગાઉ ટિકિટ લીધી નહોતી અને થિયેટર હાઉસફૂલ હતું. તેમણે કોઈનાથી અક્ષરો ન ઉકલે એવો એક પત્ર 'લાયન્સ ક્લબના ડિસ્ટ્રિક્ટ ગવર્નર વેદસાહેબનો છે' એમ કહી સિનેમાગૃહના મેનેજરને આપ્યો. મેનેજરે બાલ્કનીમાં બે વધારાની ખુરશીઓ મુકાવીને બંને મિત્રો માટે સિનેમા જોવાની વ્યવસ્થા કરી આથી પત્ર જાદુઈ લાગ્યો. .

5) નિરંજનના મિત્રએ પત્રનો કેવો ઉપયોગ કર્યો ?

જ) નિરંજનના મિત્રએ એક સુવિખ્યાત કંપનીના ક્લાર્કની જગ્યા માટે અરજી કરી હતી. તેનો ઇન્ટર્વ્યૂ હતો. મિત્ર એ જાદુઈ પત્ર લઈને ગયો તેણે એ પત્ર પી.એ. દ્વારા કંપનીના મેનેજરને મોકલાવ્યો. વાસ્તવમાં જેમણે એ પત્ર લખ્યો હતો તે વેદસાહેબ પોતે જ એ કંપનીના મેનેજર હતા. વેદસાહેબે પોતાના અક્ષર ઓળખ્યા પણ તે લખાણ ઉકેલી શક્યા નહિ.આ પત્રને લીધે નિરંજનના મિત્રને નોકરી મળી ગઈ. આમ, નિરંજનના મિત્રએ પત્રનો ઉપયોગ નોકરી મેળવવા માટે કર્યો.

6) લેટરહેડના ખરાબ અક્ષરો જોઈને લેખક શું કહે છે ?

જ) લેટરહેડના ખરાબ અક્ષરો જોઈને લેખક કહે છે કે ' આ પત્રના અક્ષરો જેવા ખરાબ અક્ષરો મે ક્યાંય જોયા નથી. કુલેખનની હરીફાઈ યોજાય તો આ અક્ષરોનો લખનારો જ્યાં સુધી ભાગ લે ત્યાં સુધી બીજા કોઈને ઇનામ જ ના મળે.'

7) રાવણને પોતાનાં ક્યાં ક્યાં પરાક્રમોનું અભિમાન હતું?

જ) રાવણે કૈલાસ પર્વતને હલાવી નાખ્યો હતો. દેવોને કેદ કર્યા હતા. મેરુ અને મંદ્રાચળ પર્વતોને તે દળાની જેમ ઉછાળી શકતો હતો. સમગ્ર બ્રહ્માંડને તે ગોળ ગોળ ફેરવી શકતો હતો. રાવણને પોતાનાં આ પરાક્રમોનું અભિમાન હતું.

8) ધનુષ્ય ઉપાડવા જતાં રાવણની શી દશા થઈ?

જ) ધનુષ્ય ઉપાડવા જતાં રાવણને ખૂબ જોર કરવું પડ્યું. તે પરસેવે રેબઝેબ થઈ ગયો. તેને શ્વાસ ચઢ્યો. તેણે જેવું ધનુષ્ય સહેજ ઊંચું કર્યું કે તે હાથમાથી છટકી ગયું. રાવણ ભોંય પર પટકાયો અને ધનુષ્ય તેના ઉપર પડ્યું. તે ધનુષ્ય નીચે દબાયો અને ધાયલ થયો. તેના મોંમાથી લોહી વહેવા લાગ્યું .

9) માધવપુરનું વર્ણન પાઠના આધારે કરો?

જ) માધવપુર સૌરાષ્ટ્રના સાગરકાંઠાનું વૃંદાવન છે. અહીં સદીઓ જૂનાં આંબલી, રાયણ, પપૈયા તથા નારિયેળીનાં પુષ્કળ ઝાડ છે. તાજામાજા પોપટ છે. માધવપુરનો મેળો જાણીતો છે. અહીં દર વર્ષે રુક્મણી અને શ્રીકૃષ્ણના લગ્ન ઉજવાય છે. ભાદર, ઓઝત અને મધવંતી નદીઓ અહીં સમુદ્રને મળે છે અને ફળદ્રુપ રાખે છે. અહીંનો દરિયાકિનારો વિશાળ ને સ્વચ્છ છે. તેથી ઘણા પ્રવાસીઓ તેને પસંદ કરે છે. લોકો અહીંના સૂર્યોદય અને સૂર્યાસ્ત જોઈને આનંદિત થઈ જાય છે.

10) દાંડી શા માટે પ્રખ્યાત છે?

જ) અંગ્રેજોએ મીઠા પર વેરો નાખ્યો ત્યારે ગાંધીજીએ દાંડીયાત્રા દ્વારા એનો વિરોધ કર્યો હતો. તેથી ગાંધીજીની દાંડીયાત્રા માટે પ્રખ્યાત છે.

11) ધવલે કલમના બદલે બોલપેનથી લખવાના ક્યા ફાયદા બતાવ્યા?

જ) ધવલે કલમના બદલે બોલપેનથી લખવાના આ ફાયદા બતાવ્યા : પેન્સિલની માફક અણી છોલવાની ચિંતા નહિ. ઇન્કપેનની માફક શાહી ભરવાની કડાકૂટ નહિ. હાથ ગંદા થવાનો ડર નહિ અને રીફિલ ખલાસ થાય એટલે બદલી નાખવાની.

12) ઉં.....ઉં..... અવાજ કોણ કરતું હતું? શા માટે?

જ) ઉં.....ઉં..... અવાજ સિંહબાળ કરતું હતું. તે તાજું જન્મેલું હતું, તેથી તેના નાના પગ વડે ભેખડ પરથી ઊતરવા પ્રયત્ન કરતું હતું, પણ ઊતરી શકતું ન હતું. તેથી અવાજ કરતું હતું.

13) માતાને ક્યું દ્રશ્ય જોઈને ધરતી ગોળ ગોળ ફરતી લાગી?

જ) એક બાજું માલધારી સ્ત્રીનું શિશું સિંહબાળને રમાડી રહ્યું હતું અને બીજું બાજું સિંહણ એના બચ્ચાને જોઈ એની નજીક આવી રહી હતી. માલધારી શિશુની માતાએ આ ભયાનક દ્રશ્ય જોયું અને તેને ધરતી ગોળ ગોળ ફરતી લાગી.

પુનના